

ת"ד 11047/02/20 - מדינת ישראל נגד נדז'דה שמייב

בית משפט השלום לתעבורה בחיפה

ת"ד 11047-02-20 מדינת ישראל נ' שמייב

בפני	כבוד השופט אור לרנר
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמים	נדז'דה שמייב

החלטה

בפני בקשת הנאשמת לפסיקת הוצאות בהתאם לסעיף 80 לחוק העונשין, תשל"ז- 1977 (להלן: "**חוק העונשין**"), לאחר שכתב האישום שהוגש נגדה בוטל בהתאם להוראות סעיף 94 (א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] תשמ"ב - 1982 (להלן: "**סד"פ**").

העובדות הצריכות לעניין:

בתאריך 20/2/2020 הוגש נגד הנאשמת כתב אישום המייחס לה עבירות של התנהגות הגורמת נזק, נהיגה בקלות ראש, אי מתן אפשרות להולך רגל להשלים מעבר חציה בבטחה, אי עצירה במקום התאונה, אי הגשת עזרה לנפגע בתאונה ואי מסירת פרטים בתאונת נפגעים.

בתאריך 17.6.20 התקיים דיון הקראה ראשון בתיק. במהלך הדיון טען ב"כ הנאשמת כי מי שנהג ברכב הוא אביה של הנאשמת, כי הוא זה שנחקר ואף חתום על החקירה בתיק. לאור טענותיו של ב"כ הנאשמת ביקשה ב"כ הנאשמת לקבוע את התיק לתזכורת תביעה על מנת לבחון את טענות הנאשמת.

ביני לביני אציין, כי במהלך דיון ההקראה, לאור הטענות שעלו, עיינתי בחומר החקירה והתרשמתי כי אכן אביה של הנאשמת הוא שנחקר והודה, למרות שבפרטי הנחקר רשומים פרטיה של הנאשמת. לכך הצטרפה הודעה נוספת של אביה של הנאשמת, עם פרטיו שלו ובה הוא חוזר על דבריו.

במהלך דיון התזכורת שהתקיים ביום 24.6.20 חזרה בה המאשימה מכתב האישום.

תמצית טענות הנאשמת

הנאשמת הגישה את הבקשה דנן, לפסיקת הוצאות כנגד המשיבה, בה עותרת היא לפסיקת פיצויים בשל המתח, הפחד והפגיעה הנפשית, שפקדו בה מאז קבלת האישום עד לביטולו.

לטענת הנאשמת המשיבה התרשלה עת הגישה כתב האישום נגדה, כאשר לא היה בסיס להאשמה וכי החקירות הנמצאות בתיק היו, כאמור לעיל, עם אביה של הנאשמת ולא עמה.

כן עתרה הנאשמת לפצותה בגין הוצאותיה בשכירת שירותיו של עו"ד והתייצבותו לדיון ללא כל סיבה.

תמצית טענות המשיבה

המשיבה מתנגדת לבקשת הנאשמת, וטוענת כי לא התקיימו התנאים לשם חיובה בהוצאות כלשון סעיף 80 לחוק העונשין.

לפי המשיבה יוחס למבקשת -כבעלת הרכב המעורב בתאונה- אחריות אשר קיימת לגביה ראיות לכאורה מבוססות, לצד חומר החקירה שהוגש.

כן הוסיפה המשיבה וטענה כי היא חזרה באישום בהזדמנות הראשונה, לאחר שהודיעה הנאשמת בדיון שהתקיים בתאריך 17/6/2020 כי הרכב היה ברשות אביה עת התאונה, דברים אשר לטענת המשיבה לא יכלה להיות חשופה אליהם קודם לכן.

דיון והכרעה:

סעיף 80(א) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 קובע כי:

"משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד לאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ה-1982 בסכום שיראה לבית המשפט"

ראה ברע"פ 4121/09, שגיא נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו) (להלן: "פס"ד שגיא"):

"מנוסח סעיף 80 לחוק העונשין עולות שתי עילות שבהתקיימן עשוי נאשם אשר זוכה בדיון לזכות בפיצוי. העילה האחת, עניינה כי לא היה יסוד להאשמתו של הנאשם, ואילו השנייה

עניינה בכך שהתקיימו "נסיבות אחרות המצדיקות זאת" ... אולם חשוב להדגיש כי "גם מי שחלף על פני אחת משתי משוכות אלה אינו זכאי לפיצוי אוטומטי. לשון הסעיף קובעת כי בית המשפט רשאי לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו... סעיף זה הוא אתר של איזון בין שיקולים נוגדים. מחד יש להביא בכלל חשבון הנזק שנגרם לנאשם בעקבות ההליך הפלילי שנכפה עליו... הליך פלילי מביא עמו פעמים רבות גם פגיעה בקניינו של הנאשם, באשר הוא כרוך ברגיל בעלויות כספיות ניכרות, בין אם על שום הצורך לממן את הוצאות ההגנה המשפטית, בין אם לאור פגיעה אפשרית ביכולת ההשתכרות של הנאשם, לאורך המשפט ולפעמים גם לאחריו. מאידך, יש להביא בכלל חשבון את האינטרס הציבורי המשמעותי באכיפת החוק. לציבור בכללותו יש אינטרס משמעותי כי גורמי אכיפת החוק יעשו את מלאכתם נאמנה ללא חשש, למען שמירתה של מדינת ישראל כמדינת חוק".

סעיף 80 לחוק העונשין מתייחס לשתי עילות אשר בהם רשאי (סמכות רשות) ביהמ"ש להורות על פסיקת הוצאות ופיצויים לנאשם שזוכה או בוטל נגדו האישום במשפט פלילי שנפתח שלא על דרך קובלנה. האחת, כי לא היה יסוד לאשמתו של הנאשם, והשנייה בהתקיים נסיבות אחרות המצדיקות פסיקת הוצאות.

לעניין סמכותו של בית המשפט לפסוק הוצאות, המדובר על סמכות רשות, שכן אף אם התקיימו התנאים שלעיל, לא בהכרח התוצאה תהיה פסיקת הוצאות, לבית משפט שיקול הדעת להורות על פסיקת הוצאות ופיצויים. ראה פס"ד שגיא :

"בסיכומו של דבר, חשוב לחזור ולהדגיש כי סעיף 80 נוקט בנוסח כי בית המשפט "רשאי" לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו. המילה רשאי איננה בגדר סרח עודף מילולי מיותר, היא באה לסייג ולהקנות לבית המשפט שיקול דעת בגדרי סעיף 80, בו שיקולים רבים מתחרים על הבכורה, ולמתן הפיצוי יכולות להיות השלכות רחב שיש להביא בכלל חשבון".

ראה למשל ע"פ 292/78 גבאי נ' מדינת ישראל שם נקבע: "אילו חייבנו את המדינה בפיצוי כי אז יצרנו "תמריץ" לתביעה הכללית שלא לחזור בה מאישום פלילי לפני תום המשפט, אפילו כשהנסיבות מחייבות לעשות כן".

העילה הראשונה **"שלא היה יסוד לאשמה"**, מתקיימת כאשר הנאשם זוכה או בשל כך שהאישום נגדו בוטל, כאשר זה תנאי הכרחי, אך לא מספיק, ועל בית המשפט לבחון את תשתית הראיות שהייתה מונחת בפני התביעה עובר להגשת כתב האישום, על מנת להיווכח האם היה יסוד להאשמה.

כאשר המבחן המנחה את בית המשפט הינו מבחן הסבירות, שבוחן דרכו האם התביעה פעלה באופן סביר ובתום לב והאם על סמך החומר שהיה לפניו, היה תובע סביר מגיש כתב אישום.

בע"פ 4466/98 ראמי דבש נ' מדינת ישראל [פרוסם בנבו] נקבע כי:

עמוד 3

"אין די בכך שניווכח כי נאשם זוכה במשפטו. זיכוי של נאשם הוא תנאי מוקדם והכרחי אך אין הוא תנאי מספיק. שומה עליו על בית-המשפט להוסיף ולבדוק את תשתית הראיות שהיתה עובר להגשת כתב האישום לבית-המשפט, שרק כך יוכל להגיע לכלל מסקנה אם היה ואם לא היה יסוד להאשמתו של פלוני בדין פלילי ... במקום שהתביעה נהגה בסבירות ובזהירות ראויה, כראוי לתביעה, לא נאמר כי לא היה יסוד להאשמה גם אם בערבו של יום יצא נאשם זכאי בדינו.. ואילו אם התביעה נהגה שלא בסבירות ושלא בזהירות ראויה, תישא המדינה בהוצאותיו של הנאשם ותיאלץ לפצותו על מעצרו ועל מאסרו...המושג 'לא היה יסוד להאשמה' מצייר מצב קיצוני של אי-סבירות בולטת, וגם אם אמרנו כי המושג 'לא היה יסוד' פורש עצמו לא אך על מקרים קיצוניים שבהם לא היה כל יסוד להאשמה אלא גם על סוגי מקרים שבהם יסוד ההאשמה הוא יסוד רעוע... גם אז לא נוכל להרחיק לכת רב מכך"..

ראה גם בע"פ 1524/93 מיכאלשווילי בנימין נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו]:

"על בית המשפט לבדוק את שיקול דעתה של התביעה עובר להגשת כתב האישום נגד אותו נאשם, ורק אם יימצא שמלכתחילה לא היה מקום להעמיד את הנאשם לדין, וזאת או מפני שהעובדות הנטענות אינן מהוות עבירה מבחינה משפטית, או מפני שהיה ברור מראש שחומר הראיות שבידי התביעה לא יספיק להשגת הרשעה בפלילים, יהיה מקום לפסוק הוצאות ופיצוי לנאשם על פי סעיף 80(א) הנ"ל"

העילה השניה "נסיבות אחרות המצדיקות פיצוי" התייחס אליה בית המשפט בע"פ 7826/96 רייש נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו), אשר דן בשאלת תנאי הזכאות להוצאות מכוח אותה עילה:

" האם החקירה נפתחה והאישום הוגש בתום-לב, או שמא הנאשם נפל קורבן לעלילת שווא או לשיקולים זרים; האם החקירה נוהלה באופן ראוי, כגון: האם טענת אליבי של הנאשם נבדקה כנדרש והאם נערכה חקירה לעדים שנדרש לחקור אותם; האם התביעה נוהלה באופן שהכביד על הנאשם ללא הצדקה, וכתוצאה נגרמו לו הוצאות יתרות או מעצרו התמשך מעבר לנדרש; האם המשפט התארך יתר על המידה, ללא הצדקה, בעוד הנאשם נתון במעצר, ובלי שניתן לייחס את התארכות המשפט לנאשם עצמו; האם הנאשם ניסה לשבש את מהלך החקירה או המשפט; האם התברר בדיעבד, ואף שמלכתחילה היה יסוד להאשמה, כי לא היה מקום להגיש את כתב-האישום, בשל שיקולים מיוחדים הנוגעים לנאשם, לעניין הציבורי או לנסיבות אחרות; האם בית-המשפט זיכה את הנאשם מחמת הספק, בשל היעדר ראיות מספיקות או בשל פגם דיוני בניהול המשפט, או שבית-המשפט קבע בצורה פסקנית כי הנאשם לא ביצע עבירה. רשימת השיקולים אינה סגורה ואינה מחייבת"

לאחר שבחנתי את טיעוני הצדדים ואת מהלך ניהול התיק שבפני הגעתי לכלל מסקנה כי מתקיימים תנאי הזכאות

לפסיקת הוצאות, באשר לא היה יסוד להגשת כתב האישום, והמאשימה פעלה בחוסר סבירות. הנאשמת אמנם הינה הבעלים הרשום של הרכב, אך הוכח בפני כי במהלך החקירות נחקר אביה של הנאשמת (תחת שמה וכנראה שזו מקור הטעות-א"ל), והודה כי הרכב היה ברשותו במועד ביצוע העבירה; ולא בחזקתה של הנאשמת.

בעיני, תובע סביר היה אמור לזהות את הכשל החקירתי, קרי שאביה של הנאשמת נחקר תחת שמה; ולהגיש את כתב האישום נגד האדם הנכון.

מיד עם העלאת הדברים הנ"ל מפי הנאשמת, המאשימה חזרה בה מן האישום. בעוד שהמאשימה טוענת שביטול האישום לאחר דברי הנאשמת מהווה "ביטול בהזדמנות הראשונה", אני סבור כי במקרה דנן ביטול בשלב הזה פועל לחובתה של המאשימה אשר פעלה באופן בלתי סביר. אמנם, אין מדובר חלילה בהתנהלות זדונית של המאשימה, עם זאת מדובר בהתנהלות לקויה, אשר בעקבותיה נאלצה הנאשמת לשאת בהוצאות מיותרות ואף נגרמה לה עוגמת נפש.

בנסיבות, מצאתי הצדקה לחייב את המאשימה בהוצאות הנאשמת.

נוכח האמור, בהתאם לסמכותי הקבועה בסעיפים 9(א) + (ב) לתקנות סדר הדין הפלילי (פיצויים בשל מעצר או מאסר), התשמ"ב-1982 (להלן: "**התקנות**"), בהתחשב ברמת חוסר הסבירות שהופגנה, בהתחשב בפגיעה בנאשמת ובהתחשב בעובדה שהיתה רק ישיבה אחת מבחינת הנאשמת, אני מוצא לחייב את המאשימה בהוצאות בעבור שכר טרחת עורך דין הגבוהות מהסכום הקבוע בסעיף (ב)(1) לתוספת לתקנות.

למותר לציין, כי התוספת לתקנות הפיצויים קובעת את הסכומים המרביים שניתן לשלם עבור הוצאות הגנה לפי סעיף 80 לחוק העונשין, והיא מתייחסת אך ורק להוצאות בעד שכר טרחת עורך דין, בעוד את ההוצאות בפועל יש להוכיח באמצעות קבלות (וכאלה לטא הוצגו בפניי ואף לא נטען בנושא).

לאור האמור אני מחייבת את משטרת ישראל לשלם לנאשמת הוצאות בסך ₪ 3,000 בתוספת מע"מ כחוק וזאת תוך 45 יום מהיום, שאם לא כן יישא הסכום האמור הפרשי הצמדה וריבית חוק.

זכות ערעור כחוק.

ניתנה היום, ג' תשרי תשפ"א, 21 ספטמבר 2020, בהעדר הצדדים.